

Сагайдак І.І.

*студентка 1-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ ЯК ОСНОВА ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В СУЧАСНІЙ ДЕРЖАВІ

адвокатура – інститут громадянського суспільства, без якого сьогодні неможливо взагалі уявити існування держави, зокрема правової. саме це визначає інститут адвокатури як важливу складову правової системи щодо захисту та охорони прав і свобод людини та громадянина. вона являється недержавним інститутом, але здійснює свої повноваження на основі загально визначених норм, що захищають права, свободи та інтереси як фізичних так і юридичних осіб. через неї як інститут суспільства правова держава забезпечує своїм громадянам можливість реального відчуття їхніх прав і свобод.

свідченням того, що адвокатурі належить чільне місце серед юридичних засобів захисту прав людини є те, що на VIII конгресі оон було прийнято спеціальний документ: «основні положення про роль адвокатів», який став найважливішим міжнародно-правовим актом регулювання адвокатської діяльності. Більшість міжнародних актів, що стосуються прав людини визнають та охороняють право на отримання фахової юридичної допомоги.

Закріплення цих прав в основному законі нашої держави відповідає головним міжнародно-правовим документам, а саме: міжнародному пакту про громадянські і політичні права 1966 року (ст. 9), Європейській конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року (ст. 5). така узгодженість конституції України з міжнародно-правовими нормами свідчить про розбудову в нашій країні правової держави та громадянського суспільства. ст. 59 конституції України забезпечує кожному право на юридичну допомогу, а у ст. 29 ідеться про те, що кожному заарештованому чи затриманому з часу його затримання повинна бути надана можливість захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника. уряд країни повинен гарантувати ефективну процедуру і працюючий механізм для дійсного й однакового до-

ступу до адвокатів усім особам, які мешкають на території України. адвокатура у правовій державі повинна мати всі можливості долучатися не лише до захисту приватного інтересу, а й забезпечувати пріоритетність конституції в цілому, адже захист прав особи на пряму пов'язаний з повноваженнями адвокатів щодо забезпечення верховенства основного закону.

адвокатська діяльність — є незалежною професійною діяльністю адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту. адвокати повинні діяти в інтересах тих осіб, чиї права і свободи їм довірені, діяти вільно і наполегливо відповідно до закону й визнаних професійних стандартів та етичних норм. адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності. статтею 45 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено створення Національної асоціації адвокатів України, яка покликана об'єднати всіх адвокатів в єдину організацію, що слугуватиме гарантією незалежної діяльності адвокатури. Згідно з законом, правовою основою діяльності адвокатури є конституція України. відповідно до ст. 36 основного закону України, ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій. тому в даному випадку спостерігається правова колізія між нормами Закону та конституцією, а також невідповідність міжнародно-правовим актам, а саме конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 20 Загальної декларації прав людини, в якій вказано, що ніхто не може бути примушений вступати до будь-якої асоціації. членство в Національній асоціації адвокатів України не надає адвокату нічого, проте покладає обов'язки щодо сплати членських внесків, ігнорування яких призведе до відповідальності, визначеної не законом, а з'їздом адвокатів України, що знову суперечить конституції, а саме ст. 92 (виключно законами України визначаються засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них).

сьогодні маємо незалежну в конституційному розумінні українську державу, у якій в рамках її геопростору формується громадянське суспільство. Щодо суспільства, то воно має потре-

бу у сильній і незалежній адвокатурі як усоціальному інституті, а також у кваліфікованому і мудрому адвокаті. соціум та адвокатура є взаємопотрібними один одному. тому Законом України «Про безоплатну правову допомогу» (2011р.) передбачено формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги, як основи захисту прав і свобод людини та громадянина. дана система складається з двох взаємопов'язаних компонентів, а саме системи безоплатної первинної та безоплатної вторинної правової допомоги. Перша передбачає надання правової інформації, консультацій і роз'яснень правових питань, складання документів правового характеру (крім документів процесуального характеру). Безоплатна вторинна правова допомога передбачає створення рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя, а саме: у забезпеченні захисту особи від обвинувачення, здійснення представництва інтересів особи в суді, державних органах, органах місцевого самоврядування та складання документів процесуального характеру.

адвокатура поза сумнівом не може претендувати на абсолютну свободу, вона має враховувати рівень «росту» суспільства, у якому існує. але і вона повинна формувати у людей потребу в універсальній адвокатурі, яка б не озиралася, виступаючи у суді, не боялася, заступаючись на слідстві і не жебракувала, вступаючи у справу за призначенням. таким чином, на сучасному етапі розвитку адвокатури ми спостерігаємо проблеми, які виникають у сутичках з суспільством та державою. З однієї сторони – це некваліфіковані кадри, які проявляють бажання займатися адвокатською діяльністю, з іншої – держава, яка, посиляючись на європейські стандарти, намагається примусово наблизити адвокатуру до тих світових стереотипів, що склалися в передових країнах, цим самим публічна влада нашої країни порушує конституційні права людини і самих адвокатів, примушуючи останніх в обов'язковому порядку приймати участь в адвокатських об'єднаннях. Позадуне одне століття теорії та практики формування юридичного захисту людини. сучасна держава у своїй еволюції досягла чимало, проте так і не враховує побажання самих юристів, які намагаються створити такий правовий інститут до якого без жодного сумніву могла би звернутися незахищена людина.